

Pracovní skupina č. 2 – Sociální oblast a školství

SWOT analýza – Sociální oblast a školství

Silné stránky

- široká nabídka mimoškolních aktivit (4 body)
- lepší vybavení ve školách (3 body)
- dostatek míst ve školách (2 body)
- otevřenost spolupráce škol s NNO a veřejností

Slabé stránky

- chybí pobytové zařízení pro seniory (21 bodů)
- úbytek služeb pro obyvatele v menších obcích - kvůli centralizaci (12 bodů)
- ubytovny pro nízkopříjmové skupiny obyvatel (4 body)
- nízké příjmy obyvatel (4 body)
- přeshraniční jazyková spolupráce -školky (2 body)
- nedostatek kvalifikovaných řemeslníků - nekvalitní práce škol, absolventi nerozumí oboru (2 body)
- spolupráce zaměstnavatelů a středních škol (2 body)
- chybí vzdělávání pro řemeslníky (učňovské školství)
- odchod kvalifikovaných pracovníků do Německa

Příležitosti

- rozvoj pečovatelských služeb v regionu (9 bodů)

Ohrožení

- koncentrace nepřizpůsobivých občanů na určitých místech - vznik vyloučených lokalit (9 bodů)

Základní přehled

Území MAS přísluší ke dvěma spádovým centrům. Jedním je město Nýrsko, které leží na území MAS a druhým je Sušice, která leží mimo území MAS. Tato města jsou také centrem základních socioekonomických aktivit. Dalším nadřazeným spádovým centrem je město Klatovy ležící rovněž mimo území MAS.

Věková struktura

Věková struktura v obcích (31. 12. 2012) místní akční skupiny je následující:

Obec	Počet obyvatel celkem	0-14	15-64	65+	Průměrný věk	Index stáří (65+/0-14 v %)
Bezděkov	939	164	623	152	40,4	92,7
Čachrov	532	66	369	97	43,0	147
Dešenice	680	98	472	110	41,6	112,2
Hamry	113	10	85	18	43,2	180
Chudenín	597	95	439	63	38,6	66,3
Janovice nad Úhlavou	2268	390	1587	291	38,2	74,6
Klenová	128	21	83	24	39,9	114,3
Modrava	70	11	49	10	39,2	90,9
Nýrsko	5006	729	3521	756	40,5	103,7
Prášíly	161	24	122	15	38,7	62,5
Srní	257	29	185	43	43,2	148,2
Strážov	1351	193	896	262	42,4	135,8
Železná Ruda	1798	258	1338	202	39,5	78,3
Řešené území	13900	2088	9769	2043	40,6	97,8

Zdroj: ČSU

V souvislosti s věkovou strukturou v obcích MAS Ekoregion Úhlava nelze primárně mluvit o nějakých územních či velikostních zákonitostech, např. že větší obce mají nižší index stáří, než obce menší. Obecně lze říci jen to, že území MAS má nižší index stáří, než Plzeňský kraj. V území MAS je 97,8 seniorů na 100 dětí, v Plzeňském kraji je to 117 seniorů na 100 dětí. I průměrný věk je v regionu MAS nižší (40,6 let), než v Plzeňském kraji (41,5 let). Pro Plzeňský kraj je zpracována prognóza vývoje obyvatelstva. Následující tabulka ukazuje podíl věkových skupin na celkovém počtu obyvatel v roce 2030 ve správních obvodech ORP Klatovy a ORP Sušice v porovnání s hodnotami za území celého kraje.

Územní celek	Podíl obyvatelstva v roce 2030 ve věku v %			Počet obyvatelstva v roce 2030 celkem
	0 - 15	15 - 64	65+let	
ORP Klatovy	13,6	64,1	22,3	51 305
ORP Sušice	13,1	62,5	24,4	24 685
Plzeňský kraj	13,2	64,0	22,8	574 510

Zdroj: Plzeňský kraj

Současný podíl věkových skupin na celkovém počtu obyvatel MAS je následující:

Územní celek	Podíl obyvatelstva v roce 2012 ve věku v %			Počet obyvatelstva v roce 2012 celkem
	0 - 15	15 - 64	65+let	
MAS Ekoregion Úhlava	15,0	70,3	14,7	13 900

Předpokládáme-li stejný trend vývoje pro území MAS jako pro území ORP Klatovy, Sušice a celého Plzeňského kraje, je nutné počítat se zvyšujícím se počtem seniorů a vytvářet v regionu podmínky, které umožní vyšším věkovým skupinám kvalitní život. Dále je potřeba snažit se zvyšovat atraktivitu území pro mladé lidi a omezit jejich migraci do větších center.

Nezaměstnanost

Míra registrované nezaměstnanosti má v regionu MAS klesající tendenci. Ke konci roku 2012 dosahovala 5,2% což je jedna z nejnižších hodnot v Plzeňském kraji (7,31). Na území MAS ale existují v tomto ohledu výrazné rozdíly. Nejnižší míra registrované nezaměstnanosti je v Klenové (3,3%) nejvyšší v Prášilech (8%). Obyvatelé regionu jsou nejvíce zaměstnaní v lehkém zpracovatelském průmyslu, v lesnictví a službách pro cestovní ruch.

Školství

Ve třinácti obcích MAS Ekoregion Úhlava je celkem 10 mateřských škol, 5 základních škol, ve kterých probíhá výuka na prvním stupni (Bezděkov, Čachrov, Dešenice, Chudenín a Srní) a 5 základních škol s výukou na 1. a 2. stupni (Nýrsko, Janovice, Strážov, Železná Ruda). V regionu navíc působí Základní umělecká škola Nýrsko, která vyučuje v Nýrsku, Janovicích nad Úhlavou a Železně Rudě hudební, taneční a výtvarný obor. Žádná mateřská ani základní škola není v obcích Hamry, Klenová, Modrava a Prášily. Existence školy je z důvodu nedostatečného počtu žáků a tudíž neúměrně vysokých nákladů z obecního rozpočtu na udržení provozu školy ohrožena v Chudeníně, Čachrově, Srní. Tento problém ohrožuje existenci škol ve většině venkovských regionů (nejenom) Plzeňského kraje. O rozšíření kapacity základní školy naopak uvažuje obec Bezděkov a výhledově i město Nýrsko.

Tématem pro obce jsou investice do rekonstrukce budov mateřských / základních škol (Nýrsko, Chudenín, Janovice nad Úhlavou) jejich zateplení (Dešenice, Janovice nad Úhlavou, Železná Ruda) nebo vybavení (Srní). Cílem těchto záměrů je zkvalitnit prostředí i zázemí pro výuku dětí z regionu. Obce také řeší rekonstrukci nebo vybudování nových hřišť při mateřských a základních školách (Bezděkov, Janovice nad Úhlavou, Srní).

Na území MAS Ekoregion Šumava není žádná střední ani vysoká škola. Nabídka středního školství je nejbližší ve městech Sušice, Klatovy a Domažlice. Největší a nejdostupnější nabídka vysokého školství je v rámci celého Plzeňského kraje k dispozici v Plzni.

Sociální oblast

Sociální problematiku i dostupnost sociálních služeb primárně řeší komunitní plánování sociálních služeb, které probíhá na úrovni mikroregionů či obcí s rozšířenou působností. Na území MAS Ekoregion Úhlava je zpracovaný komunitní plán sociálních služeb pro obce dobrovolného svazku obcí Úhlava (Dešenice, Chudenín, Hamry, Janovice nad Úhlavou, Nýrsko, Strážov) – zpracován pro období 2011 - 2014 a pro správní obvod ORP Sušice (Modrava, Prášily, Srní) – zpracován pro období 2012 - 2014. Komunitní plán sociálních služeb je v současné době zpracováván pro správní obvod ORP Klatovy. Tak bude do procesu komunitního plánování sociálních služeb zahrnuto také město Železná Ruda, které nespadá do výše zmíněných celků. Oba existující plány obsahují analýzu sociální

problematiky na území daných obcí a návrh opatření a aktivit, které by měly být v sociální oblasti řešeny a realizovány.

Sociální služby jsou zajišťované organizacemi zřizovanými krajem, městy, neziskovými či církevními organizacemi. Na řešeném území existuje jen poměrně úzká síť sociálních služeb. Lidé však využívají i služby z okolních regionů, zejména s vazbou na Klatovy, Sušici a návazně Plzeň. Přehled, který je uvedený v následující tabulce, zahrnuje poskytovatele registrovaných a dalších sociálních služeb v regionu.

Cílová skupina	Poskytovatel	Druh služby
Děti, mládež, rodiny	Alfa Nýrsko, o.s.	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
Osoby s mentálním postižením	Domov pro osoby se zdravotním postižením Bystrice nad Úhlavou, příspěvková org.	Sociální a zdravotně rehabilitační péče s celoročním pobytem
Děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy, oběti domácího násilí, oběti trestné činnosti	Fond ohrožených dětí Klokánek v Janovicích nad Úhlavou	Přechodný domov pro děti, které byly týrané, zanedbávané nebo jsou jinak ohrožené
Osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo tělesného, mentálního, smyslového nebo kombinovaného postižení a potřebují pomoc jiné fyzické osoby, osoby, které se ocitly v dočasné těžké zdravotní situaci a na základě rozhovoru s lékařem, posouzení pracovníka CHPS potřebují krátkodobou pomoc druhé fyzické osoby.	Charitní pečovatelská služba Janovice nad Úhlavou	Podpora a pomoc uživatelům prostřednictvím nabízených pečovatelských úkonů a to v takové míře, aby uživatel mohl co nejdéle setrvat ve svém domově
Senioři	Klub seniorů Janovice nad Úhlavou	Volnočasové a vzdělávací aktivity pro seniory
Senioři	Klub seniorů Nýrsko	Volnočasové a vzdělávací aktivity pro seniory
Senioři	Klub seniorů Strážov	Volnočasové a vzdělávací aktivity pro seniory
Osoby s chronickým onemocněním, osoby s jiným zdravotním postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dítětem/děťmi, senioři	Město Nýrsko – Pečovatelská služba Nýrsko	Zajišťování jednoduchých ošetřovatelských úkonů, donáška/dovoz obědů, nákup, nutné pochůzky, pomoc s udržováním domácnosti (úklid, topení), příprava obědů, pomoc při pracovních aktivitách, pedikúra, masáže, dohled nad dospělým občanem
Osoby se zdravotním postižením	Svaz zdravotně postižených Nýrsko	Poradenství o možnostech získání průkazek ZP a ZTP, pořádá lékařské přednášky a besedy se zajímavými lidmi, zájezdy, společenská setkání, návštěvy imobilních členů
Osoby se zdravotním postižením	Svaz zdravotně postižených Strážov	Poradenství o možnostech získání průkazek ZP a ZTP, pořádá lékařské přednášky a besedy se zajímavými lidmi, zájezdy, společenská setkání, návštěvy imobilních členů

Z komunitních plánů sociálních služeb, které jsou zpracovány pro území MAS Ekoregion Úhlava vyplývá, že v sociální oblasti je třeba řešit následující priority:

- 1) Zvyšování dostupnosti sociálních služeb
- 2) Podpora řešení dopravní dostupnosti a bezbarierovosti v regionu
- 3) Řešení problémů ve „vyloučených“ lokalitách Janovice nad Úhlavou a Chudenín
- 4) Podpora řešení nabídky pobytových služeb pro seniory
- 5) Podpora prevence rizikových jevů
- 6) Zajištění informovanosti o sociálních a návazných službách v regionu
- 7) Zajištění koordinace a systémového rozvoje sociálních služeb
- 8) Podpora začleňování osob se zdravotním postižením z Bystřice nad Úhlavou

Záměry obcí v sociální oblasti jsou zaměřeny na rekonstrukci nebo budování bytů pro seniory (Nýrsko, Bezděkov) a sociálních bytů (Modrava). V jednom případě je záměrem obce vybavit místnost pro univerzitu třetího věku (Bezděkov) a v jednom rozšířit bezpečnostní kamerový systém (Železná Ruda).

Zdravotnictví

Na území působnosti MAS Ekoregion Úhlava je 8 ordinací praktického lékaře pro dospělé, 5 ordinací praktického lékaře pro děti a dorost, 5 stomatologických a 3 gynekologické ordinace. Na jednu lékárnu (celkem 5) připadá 2 780 obyvatel. Ordinace specialistů jsou dostupné v Sušici a Klatovech. Nejbližší nemocnice jsou tamtéž.

Výstupy z analýzy

1. V území MAS v současné době hrozí zanikání základních škol. Tento problém je částečně způsoben stárnutím populace, jeho hlavním důvodem však je odliv mladých lidí do větších sídel.
2. Aktuálním problémem je stav objektů základních a mateřských škol v regionu. V následujícím období by měly být realizovány projekty na zkvalitnění školních budov a investice do jejich vybavení.
3. V sociální oblasti budou aktivity obcí i poskytovatelů sociálních služeb zaměřeny na zkvalitnění služeb pro seniory (zejména pobytových).
4. Dalším tématem v sociální oblasti je zkvalitnění oblasti služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením (zejména projekty zaměřující se na prevenci sociopatologických jevů u mládeže – volnočasová a nízkoprahová centra, klubovny).
5. Výrazný problém způsobuje kumulace rodin a jednotlivců ohrožených sociálním vyloučením v ubytovnách v Janovicích nad Úhlavou a v Chudeníně.
6. Většina obcí regionu prošla (či právě prochází) procesem komunitního plánování sociálních služeb a sociální oblast je v regionu koordinována v rámci komunitního plánu sociálních služeb.